

NOTAT

Høringssvar vedr. Censorudvalgets anbefalinger

17. marts 2017

/KL

Høringssvar fra De Erhvervsøkonomiske Censorkorps vedr. Censorudvalgets anbefalinger

Censorformandskaberne for De Erhvervsøkonomiske Censorkorps (Censorkorpset for De Erhvervsøkonomiske Universitetsuddannelser og Censorkorpset for HD-uddannelserne) har med interesse gennemgået Censorudvalgets anbefalinger til et fremtidssikret censursystem.

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps bifalder flere af anbefalingerne, men har samtidig også bemærkninger til nogle af anbefalingerne.

Minimumskrav til ekstern censur og prøvesystemets forankring i institutionsakkrediteringen

Ekstern censur ved afsluttende, store opgaver anses for at være et minimumskrav. De Erhvervsøkonomiske Censorkorps anbefaler dog, at ekstern censur anvendes ved alle større semesterafsluttende opgaver. Endvidere bør der være centralt fastsatte regler om, at de uddannelsesafsluttende, store opgaver skal udprøves ved et mundtligt forsvar. Dette vil bl.a. øge sikkerheden i forhold til at afdække evt. snyd og plagiering.

Det nuværende krav om omfanget af ekstern censur har i nogle tilfælde betydet, at der har været ekstern censur ved prøver, hvor dette ikke umiddelbart synes at være begrundet i prøveform, indhold, sigtet med prøven eller lignende. En ophævelse af det nuværende minimumskrav vil give institutionerne frihed til at vurdere, hvornår ekstern censur er meningsfuldt i forhold til prøver ud over de store, afsluttende opgaver.

Censorudvalget anbefaler, at institutionerne udformer en politik for udprøvning og censur. Transparens og gennemskuelse – herunder bl.a. operationelle fag- og målbeskrivelser – er væsentlige faktorer for at sikre en god og sikker afvikling af eksamen for den studerende, eksaminator og censor.

Det anbefales, at der fortsat er et centralt fastsat krav om, at censorkorpsets virke, herunder form og omfang af dialogen mellem institutionerne og censorformand/censorkorps, samt censorkorpsets forankring og organisering indgår som et centralt element i institutionernes kvalitetssikring og dermed også i institutionernes akkreditering.

Anvendelsen af ekstern censur (eller fraværet af samme) ud over ved de store, afsluttende opgaver bør fremgå begrundet af institutionens udprøvnings- og censurpolitik, så

den dermed indgår i institutionens samlede kvalitetssikringssystem i forbindelse med akkreditering. Uddannelsesinstitutionernes prøve- og eksamenssystem er et centralt element i institutionernes samlede sikring af uddannelsernes kvalitet og niveau. Det er derfor naturligt, at det indgår i institutionsakkrediteringen, når evt. ændringer som følge af censorudvalgets anbefalinger er implementeret.

Beskikkelse og censorkorpsets størrelse og sammensætning

Jf. anbefalingerne i afsnit 10.3 foreslås det, at institutionerne indstiller personer til beskikkelse, hvorefter det er censorformanden, der beskikker (og afbeskikker). Dette vil være en klar forbedring i forhold til de gældende regler.

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps arbejder i praksis i store træk efter denne model, da en ansøgers faglige kvalifikationer skal godkendes af en fastansat forsker og/eller en institutleder, inden ansøgerne indstilles af formandskabet til styrelsens beskikkelse. Med Censorudvalgets forslag vil institutionernes faglige vurdering af censorerne få en endnu stærkere forankring på institutionerne, ligesom det vil forenkle administrationen af censorkorpset i et overordnet perspektiv.

Den reelle kompetencevurdering af hver enkelt censor foretages allerede i De Erhvervsøkonomiske Censorkorps i forbindelse med hver beskikkelsesindstilling, og blev også foretaget ved seneste beskikkelse og genbeskikkelse af censorkorpset i 2014.

I denne sammenhæng vil De Erhvervsøkonomiske Censorkorps endvidere gøre opmærksom på det gældende fornyelseskrav til censorkorpset ved fornyelse af beskikkelsesperioden. Ved store censorkorps vil det være en stor praktisk udfordring at indhente ansøgninger fra tilstrækkeligt mange kandidater til at kunne sikre 25 % nybeskikkede inden for en relativt kort periode. Med Censorkorpset for De Erhvervsøkonomiske Universitetsuddannelser alene vil dette dreje sig om over 200 nye ansøgere.

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps er grundlæggende enige i, at der skal ske en jævnlig fornyelse af censorkorpset, men det anbefales, at der ved etablering af større censorkorps etableres en fortolkning af 25 %-kravet, der tillader at censorer, der er efterbeskikkede i løbet af en beskikkelsesperiode, medregnes i fornyelsen af censorkorpset ved næste fornyelse af beskikkelsesperioden.

Antallet af censorer i størrelsen på de enkelte censorkorps vil i øvrigt afhænge af uddannelsernes valg af omfanget af ekstern censur ud over de store, afsluttende opgaver. Der skal ligeledes være opmærksomhed på, at prøverne afholdes koncentreret i et relativt afgrænset tidsrum i primært januar og juni. Det vil derfor være væsentligt, at antallet af censorer er stort nok til at kunne varetage de forventede censuropgaver. Implementering af Censorudvalgets anbefalinger vil derfor ikke nødvendigvis resultere i et mindre antal censorer, hvilket heller ikke ses som et mål i sig selv.

En større bredde i færre censorkorps er endvidere en forudsætning for, at censorerne kan fungere på tværs af institutioner i højere grad end i dag. Der bør derfor også i de centralt fastsatte regler gives mulighed for at censorformandskabet i dialog med institutionerne kan opstille krav til censorerne om at de i en beskikkelsesperiode skal censurere på flere institutioner.

Det anbefales, at der centralt skal fastsættes regler om, at censorformand efter dialog med uddannelsesinstitutionerne fastsætter måltal eller minimumsgrænser for andelen af aftagercensorer for det pågældende censorkorps ud fra en vurdering af uddannelsernes sigte og formål. For De Erhvervsøkonomiske Censorkorps er det afgørende, at der er en stor andel af aftagercensorer grundet uddannelsernes sigte.

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps støtter – med de erhvervsøkonomiske uddannelsernes formål for øje – at censorerne har et aktuelt kendskab til arbejdsmarkedet. De Erhvervsøkonomiske Censorkorps søger således at sikre, at minimum 70 % af censorerne er aftagercensorer med erfaring og kompetencer fra typiske aftagervirksomheder (private og offentlige).

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps har endvidere gode, aktuelle erfaringer med et obligatorisk introduktionskursus, som nybeskikkede censorer skal have deltaget i, før de kan modtage censuropgaver. Denne anbefaling støttes derfor.

Valg af censorformand og censormandskab

For at sikre uafhængigheden af universitetets ledelse – også på det principielle niveau – anbefales det, at censorformand og censorformandskab fortsat vælges af og blandt censorerne. Det demokratiske ophæng i censorkorpset giver en langt bedre sikkerhed for, at censorformanden og censorformandskabet er uafhængige af institutionerne.

For at sikre en god praksis i formandskaberne, har De Erhvervsøkonomiske Censorkorps påbegyndt en implementering af selvevaluering af formandskabernes løbende arbejde ud fra et governance-princip efter inspiration fra anbefalingerne til erhvervsdrivende fonde.

Der kan evt. i tillæg til dette overvejes en model, hvor censorformanden holder årlige møder med den samlede kreds af bestyrelsesformænd for de involverede institutioner ved siden af årlige kontaktmøder med de respektive uddannelsesledelser (dekanniveauet eller lignende for de relevante uddannelser under et givent censorkorps). Der bør sammen med censorformanden også etableres et system med censornæstformænd/kontaktcensorer, der kan sikre nærhed mellem censorformandskabet og de institutioner, der anvender censorkorpset, ud over værtsinstitutionen.

I lighed med De Erhvervsøkonomiske Censorkorps' nuværende organisering anbefales det – flugtende med tankesættet i censorudvalgets anbefalinger – at der etableres et

teknisk ophæng til en værtsinstitution, evt. med reference til bestyrelsesformanden for værtsinstitutionen.

I forlængelse af dette anbefales det, at sekretariatsbetjeningen af censorformanden og censorformandskabet sker i et selvstændigt sekretariat under en bestyrelse bestående af censorformanden og formanden for institutionens bestyrelse eller en af denne udpeget. Sekretariatet huses af værtsinstitutionen og kan trække på relevante faciliteter, bl.a. HR-, økonomi- og teknisk support, men er i øvrigt uafhængigt af universitetets ledelsesstreng.

I censorudvalgets anbefaling er det uklart, om den foreslåede ansættelse af censorformanden forestilles at være en fuldtidsstilling. Der udtrykkes i det tilfælde bekymring for, om det vil være muligt at kunne rekruttere fx aftagercensorer til censorformandsposten. I De Erhvervsøkonomiske Censorkorps anses aftagerfokus – også i censorformandskabs-sammenhæng – at være af afgørende betydning for censorkorpsets virke og udvikling.

Censorudvalgets anbefaling, hvor censorformanden ansættes af rektor, vurderes ikke i tilstrækkelig grad at kunne etableres, så der kan sikres en reel uafhængighed af universitetets ledelsesstreng. Udvalget peger som inspiration selv på studenterambassadøren på KU. Det skal her bemærkes, at denne er ansat af og refererer til bestyrelsen for universitetet, og derfor ikke indgår i universitetets ledelsesstreng.

Udpegning (allokering) af censorer til konkrete prøver

Det anbefales, at censorformandskabet overordnet har kompetencen til at allokere censorer til de konkrete prøver ud fra de informationer, institutionerne giver i forhold til de konkrete censuropgaver. De Erhvervsøkonomiske censorkorps støtter Censorudvalgets anbefaling om at kravene til censorernes faglige kompetencer skal fokusere på en større faglig bredde fremfor en specialistkompetence.

Dette vil samtidig smidiggøre institutionernes eksamensplanlægning, da den samme censor fx vil kunne eksaminere flere studerende inden for samme overordnede fagområde, hvorved institutionerne vil have mulighed for at spare transportudgifter til censor, når flere eksaminationer kan samles i en censuropgave. Med fokus på censors faglige bredde frem for specialistkompetencer vil den enkelte censor også have reel mulighed for at censurere på flere institutioner for at sikre det tværgående perspektiv, et reelt landsdækkende censorkorps vil kunne tilbyde.

Sikring af det rigtige censormatch er en facetteret opgave, hvor der i De Erhvervsøkonomiske Censorkorps' arbejdsform ligger et ansvar hos dels institutionerne, der har ansvar for at informere om en censuropgaves faglige indhold, dels hos den enkelte censor, der er instrueret i at forholde sig kritisk til et givent tilbud om en censuropgave, herunder faglighed og habilitetsforhold. De faglige kriterier og retningslinjer bør være fastsat på et overordnet niveau og i dialog mellem institutionerne og censorformandskabet, så censorformandskabet kan agere fleksibelt i forhold til at allokere censuropgaverne.

Udvalgets forslag om en fleksibel mulighed for at supplere med specialudpegninger eller ad hoc-besiddelser af censorer målrettet konkrete udprøvnings bør anvendes yderst begrænset og kun i helt særlige, konkrete tilfælde, hvor relevansen af en specialudpegning eller ad hoc-besiddelse afgøres af censorformanden, bl.a. under hensynet til censorcorpsets landsdækkende aspekt. Detailkrav til censorers specialistkompetencer i forbindelse med en enkelt uddannelse, der i realiteten afgrænser antallet af censorer til ganske få, anses for at have en delegitimerende effekt i forhold til opfattelsen af censorordningens uvildighed. Evt. ønsker fra institutionernes side om bestemte censorer til bestemte censuropgaver – herunder ad hoc-besiddelse – skal derfor være sjældne undtagelser og bør skulle begrundes konkret i hvert enkelt tilfælde.

Med allokering i det omfang, det foretages i De Erhvervsøkonomiske Censorkorps er systemunderstøttet allokering en præmis. Systemallokeringen understøtter et landsdækkende perspektiv i fordelingen af censorerne, og systemet sikrer en vis variation i censorer på de forskellige uddannelser over tid. Gennem allokeringssystemet sker også evaluering og erfaringsopsamling i form af censorrapporter, der stilles til rådighed for institutionerne. Censorrapporterne har i De Erhvervsøkonomiske Censorkorps en svarprocent på 99,4 (2015-2016). Som en del af kvalitetssikringen af censorernes arbejde er der også indført eksaminatorrapporter, hvor eksaminator giver evaluerer censors indsats. De Erhvervsøkonomiske Censorkorps har samtidig gode, substantielle erfaringer med at håndtere en stor mængde censuropgaver gennem systembåret allokering. Censorsekretariatet for De Erhvervsøkonomiske Censorkorps allokere således ca. 6.000 censuropgaver årligt med et relativt beskedent resurseforbrug.

Gensidig og gentagen censur

Censurudvalget anbefaler, at gensidig censur fortsat skal undgås, medmindre faglige forhold i den konkrete situation nødvendiggør det. De Erhvervsøkonomiske Censorkorps bemærker, at der vil være tale om en konkret vurdering i den konkrete situation. Det anbefales, at der i videst muligt omfang arbejdes ud fra et 'rotationsprincip', så det ikke er de samme få censorer, der bedømmer en enkelt uddannelses (eller en enkelt eksaminators) studerende.

Både gensidig og gentagen censur bør derfor fortsat undgås i videst muligt omfang. De nuværende centralt fastsatte regler kan dog erstattes af retningslinjer, der fastsættes af censorformandskabet i dialog med institutionerne.

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps vurderer, at det er en styrke, at en given uddannelse møder forskellige censorer. Udvalgets anbefaling om at underordne gensidig/gentagen censur det faglige aspekt vil kunne modvirke hensigten med at sikre, at censorcorpene bliver reelt landsdækkende, så censorerne censurerer på flere institutioner.

Det er dog formandskabernes helt klare holdning, at det faglige match har meget stor betydning for censurs relevans i bedømmelsen af de studerende og videre medvirke ved kvalitetssikringen af uddannelserne.

Tværgående censur

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps har erfaringer med tværgående censur og udvikler fortsat denne form for tværgående undersøgelser af særlige fokusområder, fx anvendelse af målbeskrivelse ved karaktergivning, institutionernes regler og praksis vedr. fjerneksamen, beredskab ved snyd og plagiering eller lignende.

En fortsættelse af denne praksis vil også være i tråd med Akademikernes indspil om, at kunne lave vurderinger på tværs af sammenlignelige uddannelser udbudt på forskellige institutioner, uden at dette dog nødvendigvis kræver nedsættelse af særlige censorpaneler.

Ankenævn

Censorudvalget anbefaler, at ankenævn fremover skal nedsættes med blot en eksaminator og en censor. De Erhvervsøkonomiske Censorkorps anerkender, at en forenkling af ankenævnene vil have en gavnlig effekt på sagsbehandlingstiden og resurseforbruget, men finder det stærkt bekymrende, at de studerende ikke foreslås repræsenteret i ankenævn.

I det nuværende system, er censorformanden (eller en af denne udpeget censor) gennemgående i ankesagsbehandlingerne, hvilket sikrer ensartethed i afgørelserne. Ligeledes sikrer studenterrepræsentationen en legitimitet i forhold til de studerendes opfattelse af ankenævnsafgørelserne.

Det er dog positivt, at censor – i Censorudvalgets anbefaling – gives den udslagsgivende stemme.

Afsluttende bemærkninger

De Erhvervsøkonomiske Censorkorps vil afslutningsvis takke Censorudvalget for et stort og omfattende arbejde samt en række meget konstruktive anbefalinger. Her følger to anbefalinger fra De Erhvervsøkonomiske Censorkorps, der bør inddrages i det videre arbejde.

Det anbefales, at der – ved den foreslåede ændring af minimumskravene til omfanget af eksternt bedømte prøver – centralt fastsættes regler om, at store, afsluttende opgaver skal udprøves ved en mundtlig eksamen. Mundtlig udprøvning er i høj grad medvirkende til at skabe sikkerhed for at den studerende har udfærdiget det skriftlige produkt, og altså medvirkende til at fange evt. snyd eller plagiering. Endvidere sikrer det i højere grad, at bedømmelsen kan afsluttes inden for de i fremdriftsreformen fastsatte frister for bedømmelse.

Det anbefales, at et evt. opnået provenu ved implementering af en ny censorordning forbliver i sektoren, således at det kan anvendes til kvalitetsforbedrende tiltag, som fx øget feedback til de studerende i forbindelse med undervisning, ekstern censur ud over de store, afsluttende opgaver, hvor dette giver mening eller lignende. Det bemærkes i denne sammenhæng, at kvalitetspuljen for nyligt blev nedlagt.